

Morfologia verbal

CAS PRÀCTIC 1

1. EL VERB. Subratlla els verbs del fragment següent i digues la persona, el número i el temps:

Vaig desembolicar les mans i vaig llençar-les a dins de l'embut. L'alemany m'expressava la seva temença que els ossos no li malmetessin la màquina. Però el mecanismo rutllava amb una continuïtat meravellosa. En un extrem, damunt d'un plat de puríssim esmalt blanc, s'anava apilotant la carn trinxada. Quan no va sortir-ne més, el xarcuter parà la màquina, recollí la carn dins una paperina de paper d'estrassa i me l'oferí amb una reverència.

Al carrer, poc abans d'arribar a casa, vaig trovar un gos famolenc que furetejava un munt de deixalles. El vaig cridar per fer-li l'ofrena de la carn trinxada. Va empassar-se-la amb dues grans mossegades i em dirigí una mirada d'agraïment que recordaré sempre.

2. Escriu la forma adient del verb que et donem entre parèntesis, tenint en compte el significat del text:

Durant molt de temps _____(VIURE) en una dispensa de prop del port. La família que la _____(REGENTAR) _____(ARRIBAR) a tenir-me molta estimació, i quan els _____(DIR) que me n' _____(ANAR) a Bratislava per raons de policia, la senyora de la casa em _____(DIR):

- _____-nos (DEIXAR) un retrat vostre. El _____(POSAR) damunt el piano i així us _____(PODER) enyorar més de gust.

Jo li _____(DIR) que no en _____(TENIR) cap, que mai no _____(SER) partidari de fer-me retratar, però la dama _____(INSISTIR):

- _____-vos-en (ANAR) a fer un. Encara que no _____(TENIR) cap importància. Una cosa senzilleta, _____(SABER)? Només per conservar la fesomia.

Realment _____(SER) tan simple complaure-la i jo li _____(DEURE) tantes coses que no es _____(PODER) contar, que aquella tarda em _____(TROBAR) fent antesala a casa d'un fotògraf de barriada.

3. En aquesta notícia hi han d'anar formes verbals en diversos temps. Escriu-les-hi:

L'àvia de Catalunya farà 110 anys

Elisa Cubell i Guinau _____(inscriure) al *Llibre dels rècords catalans* com la persona més gran de Catalunya. La que _____(poder) _____(considerar) l'àvia més gran de Catalunya _____(néixer) el 20 d'agost de 1885 a la Figuera de Falset, el Priorat, per tant, si el seu estat de salut _____(continuar) essent òptim, com fins ara – cosa que li _____(desitjar) des d'aquestes pàgines-, aquest estiu _____(arribar) als 110 anys, una xifra més que respectable i tot un rècord de longevitat. Elisa, tot i la seva edat, s' _____(expressar) amb molta correcció en català al llarg de la seva vida, però també _____(dominar) el castellà i el francès, llengües que avui per a ella són patrimoni de l'oblit.

4. Transforma el text següent: canvia'n els verbs posant-los en futur:

Plovia fort. L'aigua relliscava pels vidres com si a fora l'aboquessin a galledes, i els vidres, a la banda de dintre, s'anaven entelant. La porta es va obrir i va entrar un señor. Es va penjar el paraigua al braç i va ajustar la porta. Va anar cap al taulell, es va treure el barret, se'l va mirar per totes bandes i se'l va tornar a posar. Tot això ho va fer amb molta calma. Era un home d'una seixantena d'anys, fofo, blanc de cara, amb ulls de peix i unes mans molt grosses. Va començar a mirar les ampolles que hi havia a banda i banda del mirall, lleugerament entelat com els vidres de l'entrada. Els ulls se li van encastar en una ampolla de rom Negrita.

5. Indica'n la persona, el nombre, el temps, el mode i l'aspecte:

Cantàveu: 2ª persona, singular, pretèrit imperfecte, indicatiu, aspecte imperfecte.

Separà:

Facin:

Portaràs:

Llegeix:

Treuen:

Van venir:

Entràveu:

Sortís:

Vindríem:

Sortí:

6. Digues el temps (passat, present o futur) i l'aspecte (imperfet o perfet) dels verbs de les oracions següents:

- a. Farà bondat.
- b. Vaig comprar dos ànecs per Nadal.
- c. Van cantar la mateixa cançó dos cops seguits.
- d. Sortia amb un noi de Badalona.
- e. Sortiràs a les vuit.
- f. Si tu l'avisessis abans, li seria més fàcil.
- g. Havia portat tot el que li demanàrem.

7. Substitueix els verbs en negreta de les oracions següents per una perífrasi d'obligació:

- a. Escribeu amb lletra clara i llegible.
- b. No surtis per la porta del darrere.
- c. Vés a **secretaria a portar les notes a la Rosa.**
- d. **Per anar a la biblioteca passes pel carrer del Carme.**
- e. Vinc?

8. Fes el mateix amb una perífrasi de probabilitat:

- a. Li han caigut **quan se'ls ha canviat de butxaca.**
- b. Eren **les deu del vespre.**
- c. **Aquest noi ha estat malalt.**
- d. S'esperen **al carrer.**
- e. **Pots anar- hi, però ara no hi és.**

9. Indica el gerundi i el participi dels verbs següents:

Anunciar	Iniciar
Apreciar	Desviar
Acariciar	Situar
Suar	Estudiar
Triar	Afiliar
Pronunciar	Renunciar
Copiar	Efectuar

10. Escriu la 3° persona del singular dels temps següents dels verbs. DONAR, ANAR I ESTAR:

1. present d'indicatiu.
2. present de subjuntiu:
3. imperfet de subjuntiu:

I la 3ª persona del plural d'aquets altres temps:

1. pretèrit indefinit:
2. pretèrit anterior:
3. futur compost:
4. condicional compost:

11. Escriu en IMPERATIU els infinitius d'aquests anuncis:

- Comptar amb l'atenció personal d'un gestor especialitzat en la petita i mitjana empresa.
- Gaudir de l'ajut financer necessari perquè els seus projectes mai no es trobin frenats.
- Tenir assegurats els recursos necessaris per a fer front, en les millors condicions, al nostre interès en el Mercat Comú.
- Ser el primer a saber quins ajuts financers i subvencions poden ser sol·licitats.
- Disposar per endavant de tota la informació necessària però assistir-lo en les seves decisions.
- Ser el centre d'atenció d'un gran banc.

CAS PRÀCTIC 2

1. Completa els paradigmes següents:

Present d'indicatiu

Jo dóno puc menjo trengo

Tu

Ell/a

Nosaltres

Vosaltres

Els/es

Imperfet d'indicatiu

Jo partia m'interessava reduïa apareixia

Tu

Ell

Nosaltres

Vosaltres

Els

2. Digues a quin temps corresponen les següents formes verbals. Destria-les en dues llistes segons tinguin aspecte perfectiu o imperfectiu:

1. esclatava
2. aixequen
3. hagi acabat
4. van llançar
5. deixaré
6. vàrem haver portat
7. hauríeu plantat
8. hem escoltat

3. Omple els buits amb les formes adients del verb entre parèntesi:

1. Quan es van adonar de l'incendi, ja feia estona que(començar).
2. No he pogut venir abans perquè(anar) al metge.
3. Tan bon punt(visitar) el museu.
4. Si el tren no hagués portat retard,(arribar) a l' hora.
5. Els ho vam comunicar immediatament després que(saber)
6. I vostés. Què(volar)?
7. Mentre(esperar) que comencessin, vam saludar uns coneguts.

4. Torna a escriure les frases següents substituint la forma subratllada per la que et donem entre parèntesi:

1. Jo no sé si m'equivoco (nosaltres)
2. Ella ho nega. (elles)
3. La Teresa ja no surt amb el Francesc. (nosaltres)
4. Jo no ho vull (vosaltres)
5. Els compradors van obrir-se pas. (jo)
6. Vosaltres , comenceu de seguida. (tu)
7. Els amics li allarguen la mà. (ell)

5. Completa les sèries següents en la 1^a persona del plural:

INFINITIU CONDICIONAL SIMPLE	IMPERFET INDICATIU PRESENT SUBJ.	FUTUR
PARLAR		
PERDRE		
PATIR		
MIRAR		
SENTIR		

INFINITIU PRESENT SUBJ.	PRESENT INDICATIU IMPERFET SUBJ.	IMPERFET IND.
ESQUIAR		
ESTUDIAR		
DIBUIXAR		
ACTUAR		

6. Fes la 3ª persona del singular i la 3ª del plural del Present de Subjuntiu dels verbs següents:

CANTAR
PLORAR
ESQUIAR
INFLAR
ESTUDIAR
SUAR
TRIAR
MIRAR

CAS PRÀCTIC 3

1. PERÍFRASIS VERBALS

- Identificar quin tipus de perífrasis verbal és i per què està formada:

1. El professor ens ha dit que hem d'estudiar.
2. Has d'anar-hi a l'escola.
3. L'exercici ja el tinc resolt.
4. Ha deixat aclaparat a aquell noi del cinquè.
5. Si no t'espabiles, no acabaràs d'arribar-hi mai.
6. Tornaré a escriure el dictat.
7. Cal que vagis al metge.
8. Puc sol·licitar un permís.
9. Estic a punt de pujar a l'autobús.
10. Dec estar una mica malalta.
11. La llum del sol es va apagant de pressa.
12. S'ha quedat estorat.
13. Ja deuen ser les tres.
14. Va rompre a cridar quan va veure als seus pares.
15. El noi va arrencar a córrer pel passadís.

16. Ara anava a fer-ho.

17. Torna a insistir per que vagi a la festa.

Canvia els verbs de la recepta següent: d'imperatiu a forma d'obligació impersonal. *Porteu*-----→ *S'ha de portar*

Papperdelle al telèfon de la targa florio

Pasteu 350g de farina, 3 ous i 1 rovell i assaoneu-ho amb sal. Trebal·leu aquests ingredients per aconseguir una massa blanca i elàstica amb rodet o amb màquina de pasta.

Estireu la massa fins a un gruix d'uns dps mil.límetres. Talleu aquesta làmina amb tallapastes, en formes irregulars. D'aquesta manera obtindreu la papperdelle. En una paella al foc, desfeu amb la beixamel els formatges ratllats, a poc a oc, durant uns deu minuts, afegint-hi una mica de fumet de carn fins a aconseguir una consistència cremosa. Cap al final, poseu-hi la mozzarella. Feta aquesta salsa, tireu-la per sobre de les papperdelle i serviu-ho molt calent.

2. GERUNDIS I PARTICIPIIS.

- Escribe el gerundi i participi dels verbs següents:

1. esdevenir
2. tenir
3. viure
4. ser
5. prendre
6. veure
7. saber
8. conèixer
9. poder

- Escribe el gerundi i infinitiu d'aquets verbs:

1. confondre
2. dic
3. existí
4. és
5. pugui
6. pertany
7. sofreix
8. reflecteixen
9. esdevé
10. endureixen